

(Umístění: KINGDOM Gn 1)

K obrazu Božímu

Abychom porozuměli tomu, co se rozumí pojmem „obraz Boží“, musíme se vrátit v čase do dob, kdy Genesis vznikala a podobné termíny byly původním adresátům jasné. Byly to doby velkých impérií, která se postupně střídala ve vládě nad celým známým světem (Egypt, Asýrie, Babylón, Médo-Persie, Řecko, Řím). Králova armáda dobývala stále větší a větší území a od nových poddaných vybírala daně. Nebylo v silách krále všechny končiny svého království osobně navštívit, aby poddaní viděli, komu slouží a dluží svůj život. Proto král nechal zhotovit svoji podobiznu, většinou sochu v pozici na trůnu nebo na koni, dal vyrobit velké množství jejích kopií, a ty pak rozmístil po celé své říši. Na každém náměstí, tržišti a na hranicích říše stály královy sochy. Kdo se díval do království, hleděl do tváře králi. To proto, aby všem bylo jasné, *kdo v zemi vládne*.

Sochy Rudoarmějců se samopaly v rukou, rozmístěné po vlastech českých, u nás nebyly náhodou. Ukazovaly každému, kdo v zemi vládne.

Podobizna krále má stejnou moc jako král, pokud je král u moci. Dokud u nás skutečně sovětští vojáci byli, nebylo možné beztrestně takovou sochu poškodit, zneuctit, posprejovat. Stalinova socha nad Letnou mohla být odstraněna až po jeho smrti.

Bůh udělal totéž, co tito králové. (Přesnější by asi bylo říct, že oni napodobovali Jeho.) Zhotovil svou podobiznu a jejími namnoženými kopiemi naplnil zemi (1:27–28), aby tak celý svět viděl svého Zákonodárce a Panovníka, jemuž všechno a všichni patří a jenž má moc nad jejich životem i smrtí (9:2).

Protože Boží obraz není ze zlata ani mramoru, nýbrž z hlíny (2:7), je křehký. Stačí jedno pokušení a je zničený (k. 3). V Ježíši Kristu je nabídnuta náprava toho, co hřích rozbil — „restaurace“ Božích obrazů. Kdo je v Kristu, je nově stvořený (2Kor 5:17). Ježíšova poslední slova před nanebevzetím (Mt 28:19–20) jsou echem prvních slov, která od Boha slyšeli první lidé (1:28): Plodte a množte se ≈ získávejte učedníky (jinými slovy: rozmnožujte zrestaurované, Kristem znovustvořené obrazy Boží); naplňte zem ≈ ze všech národů — aby celý svět viděl, jaký je Bůh: pokorný, který se obětuje pro ty, kdo toho nejsou hodni (Ř 5:8).

(Umístění: Gn 1)

Genesis a věda

Mezi různými modely pro integraci teologie a dalších vědeckých oborů převládá těchto pět postojů:

1. Teorie dvou neslučitelných sfér

Teze, teorie či metodologie v teologii a jiné disciplíně většinou zahrnují dvě vzdálené, nepřekrývající se oblasti výzkumu. Například úvahy o andělech a rozsahu vykoupení nemají žádný význam pro organickou chemii. A podobně zase není důležité pro teologii, zda molekula metanu obsahuje tři nebo čtyři atomy vodíku.

2. Teorie vzájemně se doplňujících oblastí (komplementární teorie)

Teze, teorie či metodologie ve vědě a teologii tvoří nepřekrývající se, ale vzájemně se doplňující přístup k realitě. I když zastávají velice odlišné názory, kladou si a zodpovídají zcela odlišné druhy otázek. Např. vědní obory zabývající se evolucí nám říkají, co se stalo a jak, zatímco teologie nám vysvětluje, kdo tento proces řídil a proč. Tato odlišná, autentická stanoviska tvoří pouze jednu část a nejsou kompletní, proto je zapotřebí spojit je do logického celku. Přesto je každá rovina popisu na své úrovni kompletní a nemá žádné mezery, do nichž by se dal doplnit druhý pohled na věc a způsobit tak mezi nimi možnost přímé konkurence či konfliktu. Některé formy teistické evoluce jsou pro komplementaristy oblíbeným modelem integrace stvoření a evoluce.

3. Teorie přímé interakce

Teze, teorie či metodologie v teologii i dalších oborech se mohou natolik překrývat, že jedna oblast studia buďto racionálně potvrzuje druhou, anebo naopak té druhé staví do cesty rozumové překážky. Např. teologická tvrzení o existenci duše přináší racionální problémy pro filozofická či vědecká tvrzení, která existenci duše popírají (např. behaviorismus). Obecná teorie evoluce zase přináší různé potíže pro určité způsoby chápání knihy Genesis. Některé teologové argumentují tím, že teorie velkého třesku podporuje teologickou nauku, že celý vesmír má počátek.

4. Teorie praktické využitelnosti.

Teologie doplňuje podrobnosti do všeobecných principů jiných vědních disciplín a naopak. Teologie pomáhá člověku prakticky využít vědeckých principů. Teologie například učí, že otcové nemají provokovat své děti k hněvu (Ef 6:4)

a psychologie může dodat důležité podrobnosti o tom, co to znamená, protože přináší informace o fungování rodiny a o spouštěcích faktorech emocí. Psychologie může k určení jedincovy zralosti předložit různé testy, teologie může psychologii nabídnout normativní definici, co to zralá osobnost je.

5. Teorie postulátů

Teologie má tendenci stavět se pozitivně k postulátům (základním předpokladům) jiných oborů a naopak. Například:

- a. Bible učí, že **materiální svět je skutečný**. Nauka o stvoření v sobě zahrnuje, že svět není iluzorní, je to oblast skutečných, definovatelných struktur a vztahů, a tudíž otevřena vědeckému i filozofickému zkoumání. Různé formy panteismu a idealismu považují svět za nereálný, jednotlivé věci jsou pouhá zdání Jednoho, Absolutna, nekonečného Boha; individualita a oddělenost jsou iluze. Podle hinduismu je běžný svět hmotných předmětů *mája*, přelud, iluze. Kultura s takovou filozofií nikdy neumožní vznik systému přírodních věd.
- b. Věda se neopírá jen o metafyzický přesvědčení (co existuje), ale také o přesvědčení týkající se hodnot. Společnost musí být nejprve přesvědčena, že fyzický svět má velkou hodnotu, aby stálo za to ho zkoumat. Staří Řekové toto přesvědčení neměli; pro ně hmota znamenala zlo a chaos, manuální práce byla jen pro otroky. To je jeden z důvodů, proč Řekové nevytvořili empirickou vědu. V kontrastu s okolní řeckou kulturou prvotní církev hájila vysoké mínění o hmotném světě. Genesis 1 v příběhu o stvoření pravidelně opakuje refrén *A Bůh viděl, že je to dobré*. Na biblickém předpokladu, že **svět je dobrý**, stojí nejen úcta k řemeslníkům, ale i důvěra vědců v „povolání“ Bohem ke zkoumání přírody, které vnímali jako rozhojňování Bžích hřiven k Jeho oslavě.
- c. V biblickém učení je **příroda** sice dobrá, avšak **není božstvo**, je pouze dílem Stvořitele. Jakékoliv zbožňování stvoření Bible velmi zřetelně zapovídá (Ex 20:4–5). Pohanská náboženství jsou typicky animistická (duchové bydlí v rostlinách, kamenech, zvířatech; rokle a háje, skály a potoky se hemží duchy, skřítky, vílami a démony) či panteistická (celý svět je totožný s Bohem, Země je živá a chce uctívat). Totemismus je víra, že zvířata jsou s lidmi spojena duchovní příbuzností. Biblické stvoření toto vylučuje. Bůh neobývá svět stejným způsobem jako lesní víla obývá strom; není zosobněním přírodních sil, je jejich Stvořitelem, tak jako hrnčír je tvůrcem vázy, ve které však nebydlí. Genesis 1 stojí v příkrém kontrastu s většinou starověkých náboženství, protože Měsíce, Slunci a hvězdám upírá jakýkoliv náboženský statut; jsou to prakticky jen „hodiny“ k vyměřování času (v. 14) a zdroje světla (v. 15). Toto „odbožštění“ přírody, kdy nebeská tělesa a lesy a řeky přestávají být předměty posvátné hrůzy, bylo pro vznik vědy klíčovým předpokladem. Dokud si příroda vynucuje náboženské uctívání, je její pitvání svatokrádežné. Jediná reakce na svět plný božských bytostí je předcházet si je nebo je zahánět. Nikdo si však nedovolí naříznout pod mikroskopem květinku, ze které by na něj mohl vybafnout její démon. Ke skutečnému vědeckému průlomu nedošlo, dokud se člověk nepostavil materiálnímu světu beze strachu. Teprve ve chvíli, kdy svět přestal být předmětem uctívání, se mohl stát předmětem zkoumání.
- d. Aby se však svět mohl stát předmětem zkoumání, bylo nutno ho považovat za místo, kde **k jednotlivým událostem dochází spolehlivě a předvídatelně**. I to je odkaz křesťanství. Zatímco pohanství přináší množství imanentních bohů, křesťanství učí o jediném transcendentním Stvořiteli, jehož stvoření má logický a jednotný ráz. Pod vlivem přirozené teologie bylo nepředstavitelné, aby rozmanitost organismů byla výsledkem pouhé náhody a neměla vůbec žádnou logiku. Víra v Boha Stvořitele posilovala v přírodovědcích naději, že „plán stvoření“ je odhalitelný.
- e. Víra v uspořádaný svět byla postupně shrnuta do pojmu **přírodní zákon**. Jeho jedinečnost si už dnes ani nedokážeme ocenit. Pohanské kultury, podle nichž přírodu oživují tajemné síly, nikdy nedospějí k přesvědčení, že všechny přírodní jevy jsou pochopitelné a podléhají přírodním zákonům. Použití slova *zákon* by ve starověku nebylo srozumitelné, zatímco židovská a křesťanská víra v Boha Stvořitele a Zákonodárce je považovala za platné. Vědci věřili, že existuje racionální Bůh, *a proto* musí mít svět zákonitě uspořádaní. Teologové argumentovali, že Bůh je dobro a rozum, proto jeho stvoření musí být dobré a rozumné, i kdyby to naší omezené mysli nebylo zcela jasné. Promyšlený plán přírody byl *a priori* odvozován z charakteru Stvořitele.
- f. Jedním z nejvýraznějších rysů moderní vědy je použití matematiky — přesvědčení, že příroda se nejen řídí zákony, ale také že tyto **zákony lze formulovat v přesných matematických vzorcích**. Protože Bůh stvořil svět *ex nihilo* (z ničeho), má nad ním absolutní vládu. Genesis vykresluje Boha jako Tvůrce, který plně ovládá svůj materiál. V základní struktuře je svět přesně takový, jakým jej Bůh chtěl mít. Starověkému světu však taková představa byla cizí. Řecký stvořitel *Demiurg* pouze do věčné, leč nerozumné hmoty vložil rozum, ideje. Hmota však je nepoddajná a zpěčuje se přijmout tyto ideje jako své formy dokonale, proto je každý individuální kus téhož druhu trochu odlišný od ostatních. Takový Stvořitel měl svázané ruce; musel se řídit nikoliv svým vlastním plánem, nýbrž modelem věčných Idejí, jež navíc musel vtisknout hmotě, kterou sám nevytvořil. V důsledku toho staří Řekové očekávali u přírody určitou nepřesnost; když něco nezapadalo do jejich teorií, nepřekvapovalo je to. Jednotlivé věci představovaly jen hrubé přiblížení se racionálním Idejím či Formám. Biblická nauka o stvoření *ex nihilo* znamená, že tu nebyla žádná preexistující látka s vlastními nezávislými vlastnostmi, která by Boha omezovala. Bůh stvořil svět přesně takový, jaký chtěl. Když Johannes Kepler po léta zápolil s „malou nepřesností“ — osmi-minutovou odchylkou mezi pozorováním a teoretickým výpočtem oběžné dráhy Marsu, nakonec, přesvědčen,

že Bůh ví přesně, co dělá, opustil představu kružnicových oběžných drah a připustil eliptický tvar. Kdyby se nebyl držel přesvědčení, že příroda je určitě přesná podle Božího záměru, nad osmi minutami by si nelámal hlavu a dvoutisíciletou víru v kružnicové orbity by neprolomil.

g. Víra v racionální řád v přírodě by vědě nic praktického nepřinesla, kdyby nebyla provázána vírou, že lidé mají schopnost tento řád poznat. Z historického hlediska pochází věda z víry, že svět má svůj řád, a tento **řád lze vysvětlit pomocí racionálního myšlení**. Věda se nemůže rozvíjet bez teorie poznání, která zaručuje, že lidská mysl je dostatečně vybavena na to, aby o světě mohla získávat pravdivé poznání. Tato záruka pramení z biblického učení, že lidé byli stvořeni k obrazu Božímu. Staří Číňané sice v přírodě viděli určitý řád, ale považovali ho pouze za vnitřní nutnost, do jejíž podstaty lidská mysl nemůže proniknout. Nebyl to řád, který by vyhlásila nějaká rozumná osobnost, a proto tu nebyla žádná záruka, že by jiné myslící osoby mohly svým vlastním pozemským jazykem vyjádřit existující soubor božských zákonů. V Evropě však taková záruka byla: víra, že svět i rozumné bytosti v něm stvořil tentýž rozumný Stvořitel. Tyto dva druhy inteligence — božská a lidská — jsou si do určité míry podobné. Jsme schopni „myslet myšlenky Boží po Bohu“ (Augustin). Řád v přírodě dokážeme rozpoznat, protože disponujeme toutéž schopností racionálně myslet, s jakou byl svět stvořen. Svou racionalitu jsme zdělili po svém Stvořiteli; je součástí jeho obrazu, kterým jsme.

h.

voluntarismus — svrchovanost Boží, nezávislost na formách

Z hlediska dialogu o stvoření a evoluci se křesťané v otázce správného přístupu rozcházejí a rozdělují do dvou hlavních skupin: (1) teističtí evolucionisté, obhajující komplementární teorii a (2) stoupenci mladé a staré Země, stojící na pozicích přímé interakce. (Pro podrobnější upřesnění teorií mladé a staré Země viz článek Stáří světa v Gn 2.) Můžeme si vybrat, kam se přiklonit, pamatujme však, že křesťané s jiným názorem nejsou naši nepřátelé (Ef 6:12).

Vzhledem k legitimitě obou pozic (starého i mladého vesmíru) je zbytečné a nesmyslné na této otázce rozdělovat církev. Pokud jde o stáří světa, každý může věřit, čemu chce. Na doktríny o spáse, o Bohu, o Kristu, o člověku tento rozdíl nemá vliv. Svě úsilí, spíše než do války s jinými křesťany, raději napněme do služby, která Bohu přinese slávu.

Na co si však musíme dát pozor, je nebezpečí zkompromitování Bible ve snaze zavděčit se nevěřícím skeptikům. Kompromis Bible s čímkoliv jiným (vědou, sekulární filosofií, mimobiblickými zdroji zjevení, jiným náboženstvím, vlastními hříchy...) nikdy nepřinese nikomu nic dobrého. Nevěřící tím k víře nepřivedeme, jejich respekt k nám nestoupne, v době krize nás nevyhledají (srv. pozn. k 19:14), Bohu tím slávu nevzdáme.

(Umístění: Gn 12)

Hospodin byl řekl

Bible připomíná Abramovo putování na dvou dalších místech: Joz 24:2–3 a Sk 7:2–8. Hebrejský text v Gn 12:1 (*jomer* אָמַר) umožňuje překlad buďto minulým časem (Hospodin *řekl*), anebo *antepréteritem* (Hospodin *byl řekl*). Štěpánova promluva ve Sk 7 je důvodem, proč *antepréteritem* je teologicky přesnější překlad, byť je to zastaralý a v novodobé češtině již nepoužívaný tvar. Hospodin oslovil Abrama, když ještě bydlel v Ur, nikoliv až v Cháránu. Tento zdánlivě nepatrný rozdíl má dalekosáhlé důsledky: Kdyby Abram byl už na cestě a Bůh ho povolal až v Cháránu, protože viděl jeho zbožnost a ochotu riskovat, znamenalo by to, že se Bůh rozhoduje, s kým bude jednat, podle lidských apriorních kvalit. Bůh byl ale první, kdo Abrama oslovil, dávno před Cháránem. Hospodinovo jednání s námi je *nezasloužená milost*.

(Umístění: Gn 17)

Nebudeš se už jmenovat Abram

Zkusme se vcítit do situace, jakou asi mohl praotec Abraham prožívat, když se musel někomu představit.

„Pokoj a požehnání, jak se jmenuješ?“

„Mé jméno je *Vznešený Otec*.“

„No výborně! Jak se jmenuje tvůj syn, *Vznešený Otče*?“

„No, ehm... já vlastně nemám syna.“

„Aha. A máš tedy nějaké dcery? Kolik máš vůbec dětí?“

„Nemám žádné děti.“

„A kolik je ti let, jestli se smím zeptat?“

„Devadesát devět.“

„Aha! Tak se měj hezky, *Vznešený Otče*!“

V Gn 17:5 Hospodin Abramovi změnil jméno na Abraham.

„Tak jak se pořád vede, Vznesený Otče? Už se něco narodilo?“

„Ne, jsme pořád sami.“

„A Sára? Nečeká...?“

„Ne, ne. Není těhotná. A já už se nejmenuji *Vznesený Otec*. Mám teď nové jméno.“

(No vida, asi se konečně smířil s realitou. Třeba se jmenuje *Nemám Děti* nebo *Zůstanu sám* nebo nějak podobně.)

„Tak to mě zajímá. Jak ti teda máme říkat?“

„Já se od nynějška jmenuji *Otec Velikého Množství*.“

„Jo ták! A hele, Otče Velikého Množství, neuvažovals někdy o tom, jak tohle pouštní slunce může na seniory působit nezdravě? Někdo pak třeba v horečkách blouzní. Nechceš raději trávit více času někde ve stínu? Nu, buď požeňán, Otče Velikého Množství!“

Biblické postavy, které jsou nám předkládány jako vzor víry (Žd 11:8) ztrapnění neodradilo od následování Boha. Mnohé dokonce věrnost Bohu stála život (Žd 11:35–40). Poslušnost Bohu dává statečnost, jakou svět nemá, a ta pak přináší Bohu slávu (Dan 3:29; 6:27).

(Umístění: KINGDOM Gn 42)

Jste špehové!

Josef se až doposud choval vyjímečně vzorně, navzdory velmi nepříznivým okolnostem. Ale teď to vypadá, jako kdyby své bratry záměrně klamal, aby si je „vychutnal“, snad v rámci své pomsty. Zkusme si však představit jeho motiv. Vyjděme z předpokladu, že byl zbožný a chtěl se Bohu líbit (tlumočil Slovo Boží a zůstal Bohu věrný i přes vážné obtíže, které mu to přinášelo). Teď vidí naplnění svých snů. Co očekává od svých bratrů, kteří ho doposud nepoznali? Jak je má přivést k pokání? Kdyby se jim rovnou dal poznat, neměli by na vybranou; před nejmocnějším mužem světa by museli s okázalou pokorou vyjadřovat lítost a prosit o odpuštění. Josefovi však záleželo na jejich srdci. Jeho hra s nimi byla promyšleným programem jejich vnitřní proměny, který začne přinášet první ovoce již ve verši 21, kdy svá skutečná provinění začnou vyznávat.

Kromě toho, jak měl Josef vědět, že skutečně nelžou? Benjamín byl rovněž nejmladší jako kdysi on sám, také synem Ráchel (35:24), stejně jako Josef otcův nejmilejší. Jak si mohl být jist, že ho taky nezabili, nebo třeba že nezabili i vlastního otce? Morálku na to měli všichni; Josefovi bylo jasné, nakolik se dá brát vážně jejich tvrzení, že jsou čestní (v. 32).

Jeho hra je k pokání skutečně dovedla: Ačkoliv věděli, že se neprovinili tím, z čeho je obviňuje Josef, přiznali, že mají na svědomí horší věci, a proto tento trest přijímají od Boha jako zasloužený. To je jádro každého pokání. Před lidmi dokážeme své nehorší úmysly skrývat, ale odvážíme-li se pohledu pravdy do očí, jsme nuceni přiznat si, že to, co nás v životě zatím potkalo, je (kromě případů, kdy jsme obětí hříchu někoho jiného, např. týráním v dětství) pořád lepší, než co bychom si doopravdy zasloužili.

Skutečnost, že Josef několikrát přemáhá slzy (42:24; 43:30; 45:2), svědčí ve prospěch názoru, že mu hra s bratry nepůsobila škodolibou radost, nýbrž že tak jednal s vážným promyšleným rozhodnutím, opřeným o vlastní moudrost nebo o přímé Boží vedení.

Bohu také záleží na našem srdci více, než na čemkoliv jiném, co bychom mu mohli nabídnout. Pokud nás sevrou bezvýhodné okolnosti, je docela možné, že se tak děje v zájmu probuzení našeho srdce k pokoře, milosrdenství a životu. Bůh nás může překvapit vyústěním stejně nečekaným, jako bylo to, kterého se nakonec dočkali Josefovi bratři (45:3).

Farizejského omylu se však dopouštějí ti, kdo Boží volání po našem srdci ignorují a Boha urážejí tím, že Ho redukuje na pouhý seznam předpisů, které je nutno splnit, aby Mu to „stačilo“. Takoví redukcionisté se vždy poznají podle toho, že kritéria stanoví tak, aby oni sami je splňovali nejlépe ze všech.

Soubor: articles-ex.tex:

(Umístění: APOLO Ex 14)

Přechod přes moře

Ron Wyatt, obrázky...

(Umístění: KINGDOM Ex 19)

Smlouva s Bohem

dva druhy smluv ...

Soubor: articles-lv.tex:

(Umístění: PRIEST Lv 10)

Srdce podmínkou přijetí

Když Áronovi synové Nádab a Abihu vnesli do svatyně oheň, který tam nepatřil, stálo je to život (10:1–2). Přestože oba mrtvé oplakával celý Izrael, Áron a jeho zbylí dva synové nesměli okázale truchlit (10:6–7), nýbrž měli vykonat pravidelný obětní obřad. Mojžíš zjistil, že při tom Eleazar a Itamar ignorovali rozdíl mezi obětí za hřích, jejíž krev se vnáší do Stanu setkávání a která není k jídlu (6:23) a obětí za hřích, která je zabijena tam, kde zápalná oběť, a kterou kněz má sníst na nádvoří Stanu setkávání (6:18). Mojžíš se v první reakci rozhněval (10:16), možná v obavě, aby další neposlušnost Božích nařízení nevyprovokovala nový Hospodinův trest.

Jíst příděl z obětí znamenalo oslavovat očistění od hříchů, vykoupené oběti. Áron a jeho synové však neměli náladu na veselí. Áronova řečnická otázka (10:19) implikuje, že účastnit se oslav v den, kdy zahynuli dva z jeho synů, by bylo neupřímné a nemístné. Proto sice vykonali smířčí obřady za lid, ale svůj díl oběti nejedli. S tím Mojžíš nakonec souhlasil, a z toho, že Árona a jeho zbývající syny žádný Boží trest nepostihl, shledáváme, že Bůh souhlasil také.

Tento postoj (že stav srdce je rozhodující pro přijatelnost obětí) je v Bibli opakovaně potvrzován (např. Gn 4:3–7 ≈ 1J 3:12; Ž 51:18–19; Lk 10:25–37; Ř 2:29 apod.). Bůh je nakloněn přihlédnout k určitým „polehčujícím“ okolnostem, které opravňují k oddálení, změně či dokonce výslovnému přestoupení nařízení (2Par 30:1–20). Ježíš učí totéž (Mt 5:23–24; 12:3–5). Srv. glosu u Lk 10:31–32.

(Umístění: PRIEST Lv 11)

Proč jsou některá zvířata nečistá

Paraziti — rozepsat

(Umístění: Lv 26)

Bohu záleží na srdci, ne na výsledcích

Představme si, že bychom na počítači psali nějaký důležitý text (třeba diplomovou práci). Měli bychom systém nastavený tak, že by ukládal zálohy všech změn, které v dokumentu vytvoříme. Zároveň však by existoval ještě další úložný prostor, kam by se ukládalo ne to, co vytvoříme, ale to, jak se přitom chováme. Jak poctiví a pracovití jsme při psaní samotném; jak se rozčilujeme, když se nám nedaří či něco omylem smažeme; s jakými emocemi vzpomínáme, kde asi tak hledat, co zrovna potřebujeme; co nám vychází z úst, když se ze stolu sesuje hromada knih a disků; jak reagujeme, když nás někdo vyruší nebo když si kávou polijeme klávesnici či poruchou stroje přijdeme o měsíce práce. A pak si ještě k tomu představme, že odevzdaná práce bude hodnocena nikoliv podle toho, co obsahuje, nýbrž právě podle tohoto záznamu našeho zdánlivě nedůležitého chování, které v každou chvíli prozrazovalo náš vnitřní stav.

Přestože představa něčeho podobného v zaměstnání či ve škole je absurdní, ve vztahu k Bohu tato absurdita platí, a to ve všem, co děláme. Ve vztahu k našim nejbližším, při výchově dětí, při řízení auta, výcviku zvířat či práci v církvi není to nejpodstatnější, čeho se nám nakonec podaří dosáhnout, nýbrž naše reakce na průvodní okolnosti celého procesu.

Bohu nezáleží na tom, jak úspěšně ovlivníme vnější věci světa bez vlastní vnitřní proměny. S kamenným srdcem to nikdy nebude změna k lepšímu.

Nalhávat si, jak jsme dobří, bez pokory a ochoty se proměnit, je modlářství.

Soubor: articles-dt.tex:

(Umístění: APOLO Dt 5)

Nesemilníš!

Souvislosti sexuální morálky s rozvojem či zánikem národů poprvé osvětlil britský antropolog J. D. Unwin ve třicátých letech dvacátého století. Na základě výzkumu zrodu a zániku osmdesáti různých civilizací uvedl, že každá známá kultura sledovala stejný model: na počátku své existence byly předmanželské a mimomanželské sexuální vztahy přísně zakázány. Tento útlum sexuálního chování byl dáván do spojitosti s obrovskou tvůrčí energií, která dané kultuře přinášela prosperitu. Po mnoha letech začali lidé ve společnosti brojit proti přísné prohibici a dožadovali se svobody pro volný průchod svých vášní. Jak slábly mravy, slábla i společenská čínorodost, což nakonec vyústilo v úpadek a zničení civilizace.

Síla, která drží společnosti pohromadě, je podle Unwina sexuální. Jestliže je muž oddán jedné ženě a jedné rodině, je motivován k tomu, aby budoval, šetřil, ochraňoval a plánoval, aby se rodině vedlo dobře. Pokud je však jeho sexuální zájem „roztěkaný“, své úsilí zaměřuje na uspokojování vlastních smyslových tužeb („žádostí srdce“ — např. Nu 15:39; Dt 29:19; Ž 78:8; Jr 3:17,24; 19:14; 11:18; 13:10; 14:14; 16:12; 18:12; 23:16–17,26; 30:24; Eze 13:2; Da 5:22; Ř 1:26; 13:14; Ef 4:22; 2 Tm 4:3; 2 Pt 3:3; Ju 1:16,18 aj.).

Za všeobecného úpadku morálky a opuštění transcendentních hodnot stará civilizace už nikomu nestojí za to, aby pro ni bojoval a umíral. A tak se stává snadnou kořistí kohokoliv, kdo přichází s neochvějnou vírou, že existují věci, za které je potřeba bojovat a umírat; a jehož morálka vysoce konzervativní.

Soubor: articles-iz.tex:

(Umístění: PROPHET Iz 2)

2:2 všechny národy

Ž 89 a 132...naplněno v JK, další odkazy

(Umístění: APOLO Iz 7)

7:14 Panna počne a porodí syna

הַלְּבַנָּה vs betula, parthenos

(Umístění: APOLO Iz 44)

Kýros je můj pastýř

Prorok Izajáš žil v osmém století před Kristem, k babylónskému zajetí došlo v šestém. Teologové, kteří vycházejí z naturalistických presupozic (zázraky včetně prediktivních proroctví nejsou možné), aby ve svých metodách vypadali „vědečtí“, trvají na tom, že Izajáš nemohl znát jméno perského krále Kýra dvě století předtím, než se narodil, ani to, že Kýros ukončí babylónské zajetí, pustí zajatce domů a ještě zafinancuje rekonstrukci Jeruzaléma a chrámu.

Na základě svých naturalistických presupozic (nikoliv na základě textu) pak tvrdí, že kapitoly se jménem *Kýros* (a ty, které na ně navazují) musel napsat někdo v šestém století, a to ještě až poté, co k popisovaným událostem došlo. Tomuto neznámému, smyšlenému autoru pak říkají *Deutero Izaiáš* — druhý Izaiáš. Jeho existence nikdy nebyla dokázána. Platí však zásada, že skeptikové se nikdy neshodnou v tom, jakým způsobem Bibli nejlépe zpochybnit, a proto ani kritikové Izaiáše nejsou jednotní; někteří tvrdí, že existuje dokonce i třetí Izaiáš — *Trito Izaiáš*, rovněž hypotetický, ve skutečnosti nikdy neexistující. Kritikové se neshodnou, kde by měl končit Deutero Izaiáš a začínat Trito Izaiáš. Jako kdyby pravda byla cokoli, co si kdo vymyslí.

V textech, které údajně pocházejí z per Deutero a Trito Izaiáše, však nikde nenajdeme *textový* důkaz o původu ze šestého století př.Kr. Není tam žádné určení data typu *V prvním roce vlády perského krále Kýra stalo se ke mně slovo Hospodinovo...*, jak bychom od textového důkazu očekávali.

Nový Zákon svědčí o jednotě Izajášovy knihy. První sloupec tabulky je novozákonní pasáž, která cituje z knihy proroka Izaiáše; druhý sloupec uvádí uvozující formulaci citace (podle B21); třetí sloupec odkazuje na pasáž, citovanou z Izaiáše a čtvrtý naznačuje údajný zdroj citace římskými číslicemi: I znamená původního Izaiáše, II Deutero Izaiáše a III Trito Izaiáše.

Nz pasáž	Způsob uvození citace	Citovaná pasáž	Údajný Izajáš
Mt 3:3	prorok Izaiáš	40:3	II
Mt 8:17	slovo proroka Izaiáše	53:4	II (III)
Mt 12:17	slovo proroka Izaiáše	42:1	II
Mt 13:14	Izaiášovo proroctví	6:9–10	I
Mt 15:7	Izaiáš o vás prorokoval	29:13	I
Mk 1:2	u proroka Izaiáše	40:3	II
Mk 7:6	Izaiáš o vás prorokoval	29:13	I
Lk 3:4	v knize výroků proroka Izaiáše	40:3–5	II
Lk 4:17	podali mu knihu proroka Izaiáše	61:1–2	III
J 1:23	odpověděl slovy proroka Izaiáše	40:3	II
J 12:38	slovo proroka Izaiáše	53:1	II (III)
J 12:39	Izaiáš ještě řekl	6:9–10	I
J 12:41	Izaiáš řekl...zahlédl...mluvil	53:1; 6:9–10	II, I
Sk 8:28	četl proroka Izaiáše	53:7–8	II (III)
Sk 8:30	čte proroka Izaiáše	53:7–8	II (III)
Sk 8:32	místo v Písmu	53:7–8	II (III)
Sk 28:25	Duch Svatý správně řekl našim otcům skrze proroka Izaiáše	6:9–10	I
Ř 9:27	Izaiáš volá	10:22–23	I
Ř 9:29	ještě předtím Izaiáš řekl	1:9	I
Ř 10:16	Izaiáš říká	53:1	II (III)
Ř 10:20	Izaiáš říká ještě odvážněji	65:1	III

Zpochybnit jednotu Izaiáše znamená zároveň podřít itengritu Nového Zákona.

Není bez zajímavosti, že uvedené pasáže ze Sk 8 jsou naplněním Iz 56:3–7, III. Ř 9 a 10 obsahuje mnoho narážek na Izaiáše a jejich jazyk je echo jazyka Izaiášova.

Všeobecně uznávaný historik Josefus Flavius zmiňuje edikt krále Kýra (částečně citovaný též v 2 Par 36:22–23 a Ezd 1:1–4). Podle Flavia je text Iz 44 a 45 autentický; Kýrovu horlivou snahu udělat Židům pomyšlení způsobil právě ten neuvěřitelný zázrak, že se dočetl své jméno ve svitku více jak dvě stě let starém.

V prvním roce Kýrovy vlády, což byl sedmdesátý rok od židovské migrace do Babylóna, se Bůh slitoval nad zajatým lidem. Prorok Jeremiáš předpověděl, že poté, co budou v zajetí sedmdesát let, budou obnoveni v zemi svých otců a znovu vybudují chrám. Bůh přiměl Kýra napsat po celé Asii: „Tak praví král Kýros: Od chvíle, kdy mě Nejvyšší Bůh učinil králem celého obydleného světa, jsem přesvědčen, že On je ten Bůh, jehož uctívají Izraelité. On předpověděl mé jméno skrze proroky, jakož i to, že já mám zbudovat jeho chrám v Jeruzalémě.“

Kýros to věděl z četby Izajášova proroctví, vyřčeného o 210 let dříve. Užasl nad božskou mocí a byl veden touhou naplnit, co bylo napsáno. Kýros shromáždil nejvýznamnější Židy v Babylóně a řekl jim, že jim dovolí navrátit se do jejich rodné země a obnovit Jeruzalém a chrám.

Josefus Flavius: Židovské starožitnosti II:I

Soubor: articles-da.tex:

(Umístění: Da 7)

Danielovy vize

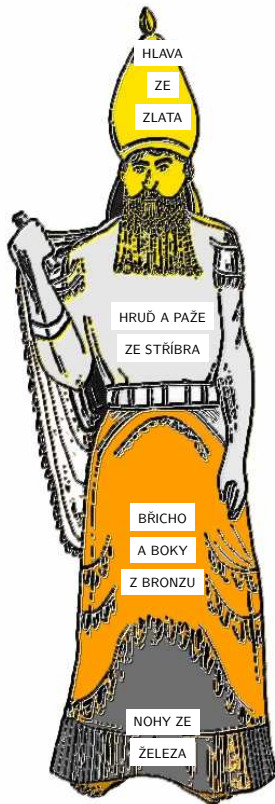
Vize kapitoly 2

Vize kapitoly 7

Vize kapitoly 8

Identifikace

Chronologie impérií

CHODIDLA ZČÁSTI
ZE ŽELEZA,
ZČÁSTI Z HLÍNY

Vize kapitoly 2	Vize kapitoly 7	Vize kapitoly 8	Identifikace	Chronologie impérií
LEV			BABYLÓN 2:37-38	BABYLÓN 600 př.Kr.
MEDVĚD	BERAN		MEDO-PERSIE 8:20	500 MEDO-PERSIE 539 př.Kr.
PARDÁL	KOZEL		ŘECKO 8:21	300 ŘECKO 330 př.Kr.
	DĚSIVÁ A HROZNÁ ŠELMA		ŘÍM	100 př.Kr. 63 př.Kr.
				† ŘÍM 100 po Kr.

Soubor: articles-mal.tex:

(Za SZ)

(Umístění: APOLO Mal 3 (Za SZ))

Tušení pravdy

Cítil jsem až do morku kostí, za prvé že tento svět se sám nevysvětluje. Může to být zázrak s nadpřirozeným vysvětlením; může to být kejklířský trik s přirozeným vysvětlením. Ale má-li mě vysvětlení kejklířského triku uspokojit, musí být lepší než přirozené výklady, kterých se mi dostalo. Ta věc je kouzlo, ať pravé či falešné.

Za druhé se ve mně vyhranil pocit, že kouzlo musí mít nějaký smysl, a smysl musí mít někoho, kdo jej smýšlí. Bylo ve světě něco osobního, jako v uměleckém díle; ať znamenal cokoliv, znamenal to velmi silně.

Za třetí jsem shledal, že tento smysl je ve svém původním plánu krásný, navzdory svým nedostatkům, jako byli například draci.

Za čtvrté, že vhodná forma poděkování za něj je nějaký projev pokory a zdrženlivosti; měli bychom děkovat Bohu za pivo a burgundské tím, že jich nebudeme pít přes míru. Byli jsme také povinni poslušností tomu, co nás stvořilo, ať to bylo cokoliv.

A poslední a nejpodivnější věc byla, že se mé mysli zmocnil neurčitý a nesmírný dojem, jakoby v jistém smyslu všechno dobré bylo pozůstatkem nějaké prvotní zhouby; bylo třeba to chránit a chovat v posvátné úctě. Člověk zachránil svůj statek, jako Crusoe zachránil své nářadí: zachránil je z vraku.

To všechno jsem cítil, a doba mě v tom nijak nepovzbuzovala. A po celou tu dobu jsem ani nepomyslel na křesťanskou teologii.

Gilbert Keith Chesterton

Soubor: articles-mt.tex:

(Před NZ)

(Umístění: APOLO Mt 1 (Před NZ))

Klíč ke světu

Bylo prvotní filozofickou zásadou křesťanství, že rozluka v božském úkonu tvoření (rozluka, jež odděluje básníka od básně nebo matku od nově narozeného dítěte) správně vystihuje úkon, jímž absolutní síla vytvořila svět. Podle většiny filozofů Bůh, stvořiv svět, ztročil jej. Podle křesťanství stvořiv jej, dal mu svobodu. Bůh napsal ne tak báseň jako spíše divadelní hru — hru, kterou sice rozvrhl jako něco dokonalého, ale která byla nutně svěřena lidským hercům a režisérům, kteří ji důkladně zpackali. Tímto způsobem je aspoň možno být zároveň šťasten i rozhořčen, aniž se člověk sníží k tomu, aby byl buď pesimistou nebo optimistou. Podle tohoto systému může člověk bojovat proti všem silám existence, aniž opustí prapor existence. Člověk může být v míru s vesmírem, a přece válčit se světem. Svätý Jiří může stále ještě bojovat s drakem, aťsi ta nestvůra zaujímá sebevíce místa ve vesmíru, i kdyby byla větší než mocná města nebo větší než pahrbky věčné. I kdyby byl drak veliký jako svět, mohl by být přesto zabít ve jménu světa. Svätý Jiří nemusil brát v počet žádné pravděpodobnosti nebo úměru v řádu věcí, nýbrž jen původní tajemství jejich plánu. Může mávat mečem proti drakovi, i kdyby ten drak byl všechno — i kdyby prázdné nebe nad ním bylo jen ohromným obloukem otevřené dračí tlamy.

A pak následovala zkušenost, kterou není možno vyličit. Bylo to, jako bych se od narození pachtil se dvěma ohromnými a neovladatelnými stroji různého tvaru a bez zřejmého spojení — světem a křesťanskou tradicí. Našel jsem ve světě otvor — fakt, že člověk musel nějak najít způsob, jak milovat svět, aniž mu důvěřuje; člověk musel jaksi milovat svět a nebyť světským. Našel jsem v křesťanské teologii jistý vynikající rys, podobný tvrdému čepu — dogmatické tvrzení, že Bůh je osobní a stvořil svět od sebe odloučený. Čep dogmatu přesně zapadal do otvoru světa — byl k tomu zřejmě zamýšlen — a pak se začala a dít ta zvláštní věc. Kdykoli se tyto dvě části dvou strojů spojily, všechny ostatní části do sebe zapadaly se strašidelnou přesností. Mohl jsem slyšet, jak šroub za šroubem na celém stroji zapadá do svého ložiska s cvaknutím úlevy. Když byla jedna část dána do pořádku, všechny ostatní ji napodobily, jako když jedny hodiny po druhých odbíjejí poledne. Instinktu za instinktem odpovídala nauka za naukou. Nebo abychom použili jiného obrazu, byl jsem jako člověk, který pronikl do cizí země, aby dobyl jedinou silnou pevnost. A když tato pevnost padla, celý kraj se podrobil a postavil se pevně za mě. Celá země jako by se ozářila až nazpět k prvním polím mého dětství. Všechny ty slepé fantazie dětství náhle zprůhledněly a nabyly zdravého významu. Měl jsem pravdu, když jsem cítil, že růže byly červené podle nějaké volby; byla to Boží volba. Měl jsem pravdu, když jsem cítil, že bych skoro raději řekl, že tráva má nesprávnou barvu, než že musí mít nutně tuto barvu; mohla mít vskutku kteroukoli jinou bravu. Můj pocit, že štěstí visí na chabém vlákne podmínky, měl význam, když se všechno řádně vyložilo; vyjadřoval celou nauku o Pádu. Představa, že vesmír není ohromný a pustý, nýbrž malý a útulný, nabyla teď plného významu, neboť všechno, co je dílem umění, musí být před zraky umělce malé; pro Boha jsou třeba hvězdy něčím drobným a milým, jako diamanty. A můj vytrvalý instinkt, že dobro jaksi není jen nástroj k užívání, nýbrž pozůstatek, jež je nutno střežit, jako zboží z Robinsonovy lodi — i ten byl nejasným ohlasem moudrého původního výroku — neboť podle křesťanství jsme opravdu lidé, kteří přežili ztroskotání, mužstvo zlaté lodi, jež se potopila před počátkem světa.

Důležité však bylo, že to úplně převrátilo odůvodnění optimismu. A v té chvíli, kdy nastal tento převrat, způsobilo to pocit, jako když je vymknutý kloub vrácen na své místo. Často jsem si říkal optimista, abych se vyhnul příliš zřejmému rouhání pesimismu. Ale veškerý optimismus doby byl falešný a skličující z toho důvodu, že se stále pokoušel dokázat, že se hodíme do světa. Křesťanský optimismus je naproti tomu založen na faktu, že se *nehodíme* do světa.

Pokoušel jsem se nabýt štěstí, říká si, že člověk je živočich stejný jako všichni ostatní živočichové, žádající si potravu od Boha. Teď jsem však byl opravdu šťasten, neboť jsem se dozvěděl, že člověk je něčím nestvůrným. Správně jsem cítil všechny věci jako něco podivného, neboť já sám jsem byl zároveň horší i lepší než všechny věci. Optimistovo potěšení bylo prozaické, protože ulpívalo na přirozenosti všeho; křesťanské potěšení bylo poetické, neboť se opíralo o přirozenost všeho ve světle nadpřirozeného. Moderní filozof mi říkal znovu a znovu, že jsem na pravém místě, a já jsem stále pocítoval sklíčenost i v souhlase s ním. Uslyšel jsem však, že jsem na *nepravém* místě, a má duše se rozezpívala radostí jako pták na jaře. To vědění vyhledalo a ozářilo zapomenuté komnaty v tmavém koutě dětství. Věděl jsem teď, proč se mi tráva zdála vždycky něčím podivným jako zelený vous obra a proč jsem mohl doma cítit touhu po domově.

Gilbert Keith Chesterton

Fraktály

Matematikové, zabývající se negeometrickými obrazci, které se vyskytují ve skutečné přírodě, např. mraky nebo stromy, si povšimli, že tyto útvary opakují svůj tvar při jakémkoliv měřítku zvětšení. Krtinec na kopečku má svůj typický tvar, podobný tvar má samotný kopeček, podobný má celá hora. Každá odnož kvěťáku či brokolice má stejný tvar, stejně jako každá jejich drobná větvíčka. Pojmenovali tyto nepravidelné obrazce *fraktály* a povšimli si pozoruhodné skutečnosti: že totiž fraktály lze nalézt nejen mezi přírodními útvary, ale také v lidských událostech. Zkoumáme-li graf kolísání cen určitého zboží za týden, zjistíme, že je podobný grafu cen stejného zboží za měsíc, za rok, za desetiletí.

Čeští autoři Chvala a Trapková ve své vědecké publikaci *Rodinná terapie psychosomatických poruch* razí názor, že prenatální období dítěte je fraktálem jeho postnatálního vývoje v rodině. Rodinnému prostředí říkájí *sociální děloha* a demonstují svůj postřeh na různých faktorech tří trimestrů těhotenství v paralele s třemi šestiletými úseky v životě dítěte:

- V prvním trimestru je plod nejzranitelnější. Poškození jedné buňky, ze které má vyrůst končetina, může znamenat doživotní zmrzačení. » V prvních šesti letech života je dítě nejnáchylnější k tomu, aby bylo doživotně poznamenáno např. týráním, i takovým, z jakého by si šestnáctiletý výrostek nic nedělal.
- Druhý trimestr je ideální období pro matku i pro dítě. Základy jsou položeny, děloha poskytuje dítěti vše, co potřebuje k životu včetně dostatku místa. » Dítě mladšího školního věku (6–12 let) je hýčkáno svou rodinou, která mu poskytuje vše, co potřebuje, a zároveň ho chrání před vnějším světem.
- Poslední trimestr, kdy dítě je už příliš velké, je pro dítě omezující a pro matku bolestivý; bolesti se stupňují a nakonec vyústí ve vypuzení dítěte z matčina těla. » Puberta je přirozeně třeskutá, plná konfliktů mezi pubescentem a rodiči. Intenzita i frekvence střetů se stupňuje a směřuje k odloučení dítěte od rodiny a vypuštění ven do světa.

Porozumění principu fraktálu pomáhá lépe uchopit život. Například pubertální konflikty jsou nutné a zákonité, jsou to projevy životaschopnosti a hledání vlastní identity v nezávislosti na rodičích, rodič se nemusí obviňovat, že něco dělá špatně, když k nim dochází. A naopak: chlubit se průběhem puberty klidným a nevzrušeným je stejně jako radovat se, že se dítě v matčině těle nehýbe. Něco není v pořádku. Pubescent je možná „škracen pupeční šňůrou“ — křečovitě držen v závislosti na matce déle, než je pro jeho zdravý vývoj vhodné.

Až do poloviny dvacátého století si vědci fandili ohledně poznatelnosti světa. Názor, který většina z nich zastávala, se dá shrnout do věty: Dosud nemáme všechny odpovědi, ale už jich máme docela hodně a brzy je budeme mít všechny! Ve druhé polovině dvacátého století však tento optimismus opustili. Přišli na to, že svět je jako pohádkový palác tisíce dveří: Za každými dveřmi, které otevřeme, je deset dalších. Každá zodpovězená vědecká otázka dává vzniknout několika novým. Přestože naše poznání neustále roste, nikdy nebudeme znát všechno.

Poznatelnost světa je pro nás fraktálem poznatelnosti Boha (dost možná jej tak záměrně stvořil): Naše poznání může růst donekonečna.

V Janovské literatuře se setkáváme s postavami, které občas pronesly (či udělaly) něco, co mělo svou platnost v širším kontextu, než jaký si mluvčí (a jednající) uvědomovali (viz Úvod k Janovi: Jak číst Jana).

Každé Ježíšovo podobenství je fraktál. Princip, snadno srozumitelný na příkladu z denního života, je stejně platný i ve vážnějších souvislostech, kde nebyl na první pohled tak zřetelný.

Jeho záznaky lze považovat za fraktály v opačném směru: zmenšení do viditelné velikosti toho, co Bůh běžně dělá ve větším měřítku, a co za záznaky nepovažujeme jen proto, že jsme na to zvyklí. Proměnění vody ve víno (Jn 2:1-11) je *zrychlení* procesu, kterým Bůh každoročně proměňuje přírodní vláhu ve víno v hroznech révy. Rozmnožení chleba (Mt 14:15-21; 15:32-38) také probíhá běžně na každém poli s obilím, kde z každého zasetého zrna vzroste klas o mnoha nových zrnech.

(Umístění: KINGDOM Lk 6)

Jak oslovit muslimy?

My, křesťané bychom neměli mít nepřátele, protože naše DNA je DNA víry, ne strachu a nenávisti. Nesmíme zapomínat, že jsme přijali příkázání žehnat těm, kteří nás proklínají, přemáhat zlo dobrem a kázat evangelium ztraceným.

Ohledně těchto věcí by neměl být v první linii našeho srdce a mysli duch strachu, kdykoliv pohlédneme na muslimy žijící mezi námi. Pokud jsme ochotni položit své životy, abychom zasáhli určitou skupinu lidí Ježíšovou láskou, bude pro nás nemožné je nenávidět!

Mám tři klíče, jak zasáhnout muslimy evangeliem:

1. Boží láska

Muslimové jsou obecně srdeční a přátelští lidé, kteří dobře reaguji na lásku a náklonnost. Jejich kultura je pohostinná, štědrá a přátelská. Na Blízkém východě je všechno založeno na vztazích a smlouvách. Namísto toho, abyste na muslimy nahlíželi se strachem a podezříváním, spřátelte se s nimi, pozvěte je domů na jídlo (ne vepřové) a ukažte jim srdečnost a náklonnost. Budete překvapeni jejich reakcí.

2. Osobní svědectví

Muslimové také velmi dobře reaguji na osobní svědectví o tom, co Ježíš učinil v lidském životě, svědectví o změně lidských životů, o uzdravení, o odpovědích na modlitbu a o Božím zaopatření. Je to pro ně fascinující a poutavé, protože tyto věci jsou pro muslimy úplně cizí. Jejich Bůh mlčí a nepromluvil již čtrnáct století!

3. Znamení, divy a zázraky

Muslimové úžasně reaguji na nadpřirozenou Boží činnost — znamení, divy a zázraky — a velice ji respektují. Toto je hlavní klíč. Muslimové uznávají, že v Ježíšovi je uzdravení, a ne v Mohamedovi. Nikdy jsem se nesetkal s muslimem, který by odmítl pozvání na modlitbu ve jménu Ježíš, pokud se týče nemoci nebo démonického útlu.

Víra v islám byla u mnohých z nich otřesena a potřebují Ježíše Krista. Stejně, jako tomu bylo i mém případě, i oni ho mohou spatřit, jen když my necháme Jeho život, světlo a lásku vyzařovat skrze nás. Ježíš Kristus změnil můj život, vyvedl mě z temnoty islámu do svého světla.

Hledím na obrovské množství muslimů, kteří jsou dosud v otroctví islámu. Ježíš zemřel, aby byli spaseni. Jaká úžasná žeň duší je před námi, připravena k tomu, abychom ji sklídili pro Boží království!

Christopher Alam

(Umístění: APOLO Lk 14)

Moderní pokora

Čím dnes trpíme, toť pokora na nepravém místě. Skromnost opustila orgán ctižádosti a usadila se v orgánu přesvědčení, kde se neměla nikdy octnout. Člověk měl být pochybovačný vůči sobě, ale nepochybující vůči pravdě; a to bylo zvráceno v pravý opak. Dnes si je člověk jist právě tou částí člověka, jíž by si neměl být jist — sám sebou. Část, o níž pochybuje, je právě ta část, o níž by nikdy neměl pochybovat — Božský Rozum. Nový skeptik je tak pokorný, že pochybuje dokonce i o tom, zdali je schopen se učit. A tak bychom byli na omylu, kdybychom ukvapeně říkali, že není žádné pokory typické pro naši dobu. Pravda jest, že existuje skutečná pokora, příznačná pro naši dobu; je to však pokora, která je prakticky jedovatější pokorou než je nejvýstřednější pokořování asketů. Stará pokora byla ostruhou, která bránila člověku zastavit se, nikoliv hřebíkem v botě, který by my bránil pokračovat v cestě. Neboť stará pokora dávala člověku pochybovat o jeho úsilí, což ho mohlo přimět k tomu, aby pracoval usilovněji. Nová pokora však dává člověku pochybovat o jeho cílech, což může způsobit, že přestane usilovat úplně.

Gilbert Keith Chesterton

(Umístění: APOLO 1 Kor 7)

Monogamie

Nikdy jsem se nemohl shodnout s mladými lidmi své doby v tom, co nazývají obecnou náladou vzpoury. Řekněme, že bych se postavil na odpor všem řádům, které by byly špatné. Necítil jsem však žádné nutkání odporovat nějakému nařízení jen proto, že je záhadné. Převzetí majetku bývá někdy prováděno pošetilými obřadnostmi, jako zlomením hůlky nebo vyplacením zrnka pepře; já jsem byl ochoten ujmout se ohromného statku země a nebes jakoukoliv takovou feudální fantazií. Nemohlo to být nic ztřeštěnějšího než fakt, že mi vůbec bylo dovoleno se ho ujmout.

Nikdy jsem se nedovedl přidat k obecnému reptání této vyrůstající generace proti monogamii, protože žádné omezení ve věcech sexu se nezdálo tak podivné a neočekávané jako sex samotný. Smět milovat Lunu jako Endymion a pak si stěžovat, že Jupiter drží své vlastní Luny v harému, se zdálo mně, vychovanému podobnými pohádkami jako pohádka o Endymionu, hrubým antiklimaxem. Být omezen na jednu ženu je malá cena za to, že vidíme vůbec jednu ženu. Stěžovat si, že se smím jen jednou oženit, je jako stěžovat si, že jsem se jen jednou narodil. Je to nepřiměřené té strašně vzrušující věci, o níž mluvíme. Nesvědčí to o přemrštěné citlivosti k sexu, nýbrž o podivné necitlivosti k němu. Blázen, kdo si stěžuje, že nemůže vejít do Edenu pěti branami najednou.

Gilbert Keith Chesterton

(Umístění: APOLO 1 Kor 13)

Vlajka světa

Ať to má jakýkoliv důvod, zdálo se mi a dosud se mi zdá, že náš poměr k světu se dá vyjádřit termíny vojenské věrnosti lépe než termíny kritiky a schvalování. Mé přijímání vesmíru není optimismus, je to spíše něco podobného vlastenectví. Je to věc prvotní věrnosti. Svět není noclehárna v Brightonu, kterou můžeme opustit, protože je mizerná. Je to hrad našeho rodu s vlajkou vlající na věži, a čím je ubozejší, tím méně bychom jej měli opouštět. Věc není v tom, že tento svět je příliš truchlivý, abychom jej milovali, nebo příliš příjemný, abychom jej nemilovali; věc je v tom, že když milujete nějakou věc, její příjemnost je důvod, abyste ji milovali, a její truchlivost je důvod, abyste ji milovali ještě více.

Dejme tomu, že se střetneme s něčím beznadějným, jako je Pimlico. Přemýšlíme-li o tom, co by bylo pro Pimlico opravdu nejlepší, shledáme, že vlákno myšlení vede k trůnu mystiky a libovůle. Nestačí, aby člověk jen odmítal Pimlico; v tom případě by si jenom podřezal chřtán nebo se vystěhoval do Chelsea. A jistě také nestačí, aby člověk schvaloval Pimlico, neboť potom by zůstalo Pimlicem, což by bylo hrozné. Jediná cesta z toho, jak se zdá, je tam, aby někdo miloval Pimlico — aby je miloval transcendentálním svazkem a bez pozemských pohnutek. Kdyby povstal člověk, který by miloval Pimlico, tu by se Pimlico povzneslo věžemi ze slonoviny a zlatými vrcholky; Pimlico by se odělo, jako se odívá žena, která je milována. Neboť ozdoby nejsou k tomu, aby zakrývaly ošklivé věci, nýbrž aby zdobily věci, které už jsou hodny lásky. Matka nedává dítěti modrou mašličku, protože je bez ní tak ošklivé. Milenec nedává milence náhrdelník, aby zakryl její hrdlo. Kdyby lidé milovali Pimlico, jako matky milují děti, bezděčně, protože jsou *jejich*, mohlo by Pimlico být za rok nebo za dva krásnější než Florencie.

Někteří čtenáři řeknou, že tohle je pouhá fantazie. Odpovím, že tohle jsou skutečné dějiny lidstva. To je vskutku způsob, jakým obce dosahovaly velikosti. Vratte se k nejskrytějším kořenům lidské civilizace a shledáte, že jsou zauzleny kolem nějakého posvátného kamene nebo obrůstají nějakou posvátnou studánku. Lidé nejprve uctívali nějaké místo a potom pro ně dobývali slávy. Lidé nemilovali Řím, protože byl veliký. Byl veliký, protože lidé jej milovali.

Mravnost nezačala tím, že jeden člověk řekl druhému: „Neudeřím tě, jestliže ty mě neudeříš;“ po něčem takovém není ani stopy. Je však stopa po tom, že oba si řekli: „Nesmíme se bít na posvátném místě.“ Nabyli mravnosti tím, že chránili své náboženství. Nepěstovali úmyslně statečnost. Bojovali za svatyni a shledali, že se stali statečnými. Nepěstovali čistotu. Očišťovali se pro oltář a shledali, že jsou čisti. Anarchie byla špatná, protože ohrožovala svatost. Teprve když stanovili posvátný den věnovaný Bohu, zjistili, že také stanovili den odpočinku pro člověka.

Gilbert Keith Chesterton

Entropie

Jedním z uváděných důvodů pro pokrokovost je, že věci směřují přirozeně k lepšímu. Avšak jediným skutečným důvodem pro pokrokovost je, že věci směřují přirozeně k horšímu. Porušenost věcí není jen nejlepším důvodem pro pokrokovost; je to též jediný důvod proti konzervativnosti. Konzervativní teorie by vskutku byla naprosto nepřekonatelná, nebýt toho jediného faktu. Veškerý konzervatismus však je založen na myšlence, že necháte-li věci na pokoji, zůstanou tak, jak jsou. Ale není tomu tak. Necháte-li věc být, necháváte ji napospas víru změny. Necháte-li bílý sloup na pokoji, bude z něho brzy černý sloup. Chcete-li výslovně, aby byl bílý, musíte jej stále znovu natírat, to jest, musíte být stále v revoluci. Zkrátka, chcete-li mít starý bílý sloup, musíte mít nový bílý sloup.

Co však platí o neživých věcech, platí ve zvláštním a strašném smyslu o všech lidských věcech. Na občanu je požadována téměř nepřirozená bdělost pro tu strašlivou rychlost, s jakou lidská zřízení zastarávají. V běžné románové literatuře i v novinách je zvykem mluvit o lidech trpících pod starou tyranii. Ve skutečnosti však lidé vždycky trpěli pod novými tyranii; pod novými tyranii, jež před dvaceti lety byly veřejnými svobodami. Tak Anglie šlela radosti nad vlasteneckou monarchií Alžbětinou. A téměř hned potom šlela vztekem v osidlech tyranství Karla I. Tak se i ve Francii stala monarchie nesnesitelnou nikoli právě poté, co byla snášena, nýbrž právě poté, co byla zbožňována. Syn Ludvíka milovaného byl Ludvík gilotinovaný. Stejným způsobem požíval v Anglii devatenáctého století radikální továrník naprosté důvěry jako tribun lidu, dokud jsme náhle neuslyšeli socialistický pokřik, že je tyranem pojídajícím lid jako chléb. Tak jsme také téměř do posledního okamžiku důvěřovali novinám jako orgánu veřejného mínění. Teprve nedávno někteří z nás uviděli (ne pozvolna, nýbrž v náhlém překvapení), že nejsou ničím takovým. Ze samé povahy věci jsou koníčkem několika málo bohatých lidí. Nepotřebujeme se jinak bouřit proti starobylosti; musíme se bouřit proti novotám. Jsou to noví vládcové, kapitalista nebo redaktor, kteří vskutku udržují moderní svět. Není třeba se bát, že moderní král se pokusí zvrátit ústavu; je mnohem pravděpodobnější, že nebude dbát ústavy a bude pracovat v jejím pozadí; není třeba se bát, že nevyužije své královské moci; je pravděpodobnější, že využije své královské bezmoci, faktu, že nepodléhá kritice a veřejnosti. Neboť král je nejsoukromější osoba naší doby. Nebude třeba, aby někdo opět bojoval proti návrhu na cenzuru tisku. Nepotřebujeme cenzuru tisku. Máme cenzuru tiskem.

Tato zarážející rychlost, s jakou se lidové soustavy stávají soustavami útisku, je fakt, jehož musí dbát naše dokonalá teorie pokroku. Musí stále číhat na každou výsadu, již se zneužívá, na každé platné právo, jež se mění v bezpráví. V této věci jsem úplně na straně revolucionářů. Jsou vskutku v právu, že stále nedůvěřují lidským institucím; jsou v právu, že nedůvěřují vládcům ani kterémukoli synu člověka. Náčelník zvolený, aby byl přítelem lidu, se stává nepřitelem lidu; noviny, jež začaly vycházet, aby říkaly pravdu, jsou tu teď k tomu, aby zabraňovaly hlásání pravdy. Zde, pravím, jsem cítil, že konečně jsem opět na straně revolucionářů. A zde jsem se opět zarazil, protože jsem si uvědomil, že jsem opět na straně pravověrných.

Křesťanství promluvalo opět a pravilo: „Já jsem vždycky tvrdilo, že lidé jsou od přirozenosti odpadlíky; že lidská ctnost samou svou povahou směřuje k zezavění nebo zvetšlosti; vždycky jsem říkalo, že lidské bytosti samy o sobě se ocitají na scestí — zejména šťastné lidské bytosti, zejména hrdé a úspěšné lidské bytosti. Tato věčná revoluce, toto podezření po staletí udržované nazýváš ty, neurčitý modernista, naukou o pokroku. kdybys byl filozofem, nazval bys ji jako já naukou o dědičném hříchu. Můžeš ji nazvat po libosti vesmírným pokrokem; já to nazývám tím, čím to je — Pádem.“

Gilbert Keith Chesterton

Time Stamp

This PDF file was created (last modified) on **March 29, 2013 at 18:59** CET.

Časová známka

Tento PDF soubor byl vytvořen (naposledy doplněn) dne **29. března 2013 v 18:59** hodin.